

Zážitková pedagogika

Úvodem

O čem to dnes bude?

„Říkám vám to na rovinu, bude to těžká operace. Nemůžu vám zaručit, že vám ten krumpáč vrátíme!“

Trocha teorie aneb pár pojmů 😊

PEDAGOGIKA

ZÁŽITEK

**ZÁŽITKOVÁ
PEDAGOGIKA**

PROŽÍVÁNÍ

PROŽITEK

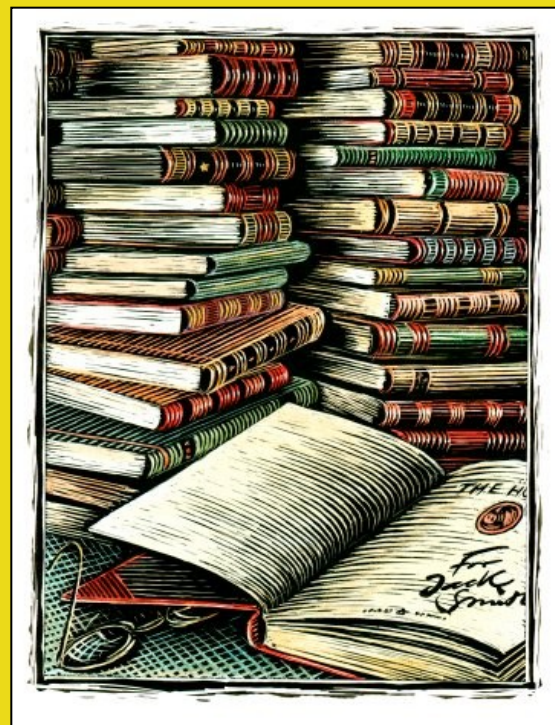

Se slovníkem...

PROŽÍVÁNÍ považujeme za vnitřní dimenzi psychiky. Zahrnuje všechny jevy, odehrávající se v našem vědomí i podvědomí. Předmětem prožívání je vnější svět, stav organismu i mysli. Je to přísně individuální proces.

PROŽITEK:

- komplexnost
- verbální nepřenositelnost
- nedefinovatelnost
- jedinečnost
- intencionální zaměření

Se slovníkem II. ...

Jestliže prožitek uplyne do minulosti a my se k němu vracíme (ve vzpomínce, v racionální analýze), můžeme tento modus označit jako ZÁŽITEK.

PEDAGOGIKA je v odborném významu věda a výzkum zabývající se vzděláváním a výchovou v nejrůznějších sférách života společnosti.

ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA je koncepce využívající jako prostředek autentický prožitek, se kterým dále pracuje, ve smyslu vyvolání budoucích výchovných změn jedince.

„Cílem výchovy prožitkem je získání určité trvalejší podoby prožité události, jejíž výsledky můžeme uplatnit i v jiných situacích. Tuto formu můžeme nazývat zkušeností“ [7]

historický exkurz

Žádná nová myšlenka...

- kalokagathia u Řeků
- J. A. Komenský a škola hrou
- J. J. Rousseau a výchova přírodou

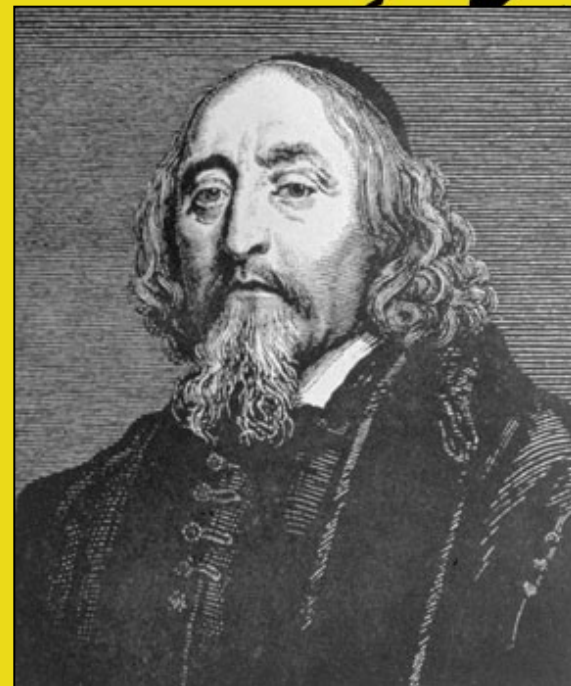
Až 40. léta minulého století...

Kurt HAHN – nestor ZP

- německý pedagog
- v Británii založil letní zážitkovou školu

Na jeho myšlenky navázalo Outward Bound, které má pobočky na pěti kontinentech.

U nás nejdříve PŠL a dnes již skoro každéj :)

Kurt Hahn/Outward Bound

Team Work

No zní to napapaně, ale funguje to??

Tak schválně. Kolik si toho tak člověk zapamatuje, když poznatek získá:

- Sdělením
- Sdělením s ukázkou
- sdělením, ukázkou a zážitkem?

Kolik si toho bude pamatovat za tři týdny, kolik za tři měsíce?

Poznatek získaný	sdělením	sdělením s ukázkou	sdělením, ukázkou a zážitkem
Po třech týdnech si vybaví	70 %	72 %	85 %
Po třech měsících si vybaví	10 %	32 %	65 %

K Čemu Že to je?

- Třetí gramotnost
- Osobnostní a sociální výchova
- Kvadrant sebepoznání
- Kolbův cyklus zkušenostního učení

Třetí gramotnost

- oblast týkající se práce s lidmi
- zařazují se pojmy vůdcovství, flexibilita, procesy změny, netradiční a originální řešení, inovace, kreativita, rychlost reakce, odolnost proti stresu, týmová spolupráce, komunikativní dovednosti, schopnost motivace, práce s informacemi, aktivní životní styl...

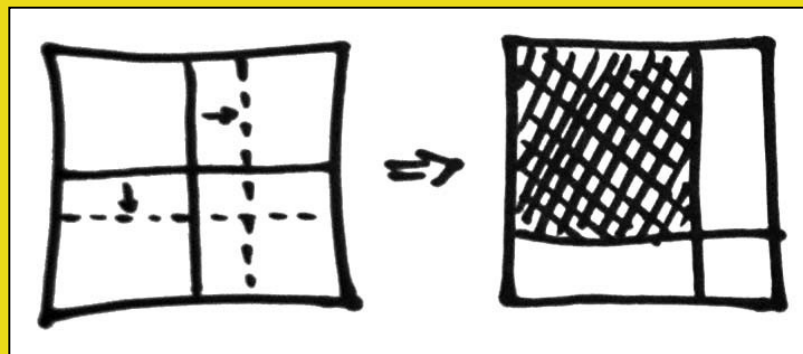
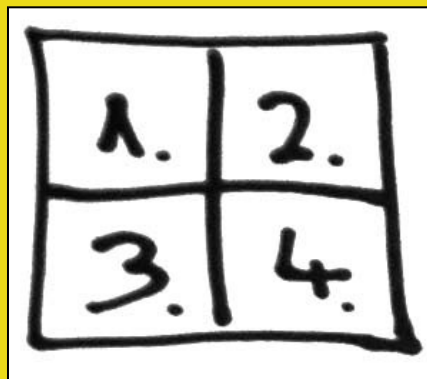
Osobnostní a sociální výchova

- **Osobnostní rozvoj** (sebepoznání, zdokonalování základních funkcí a kvalit osobnosti, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, kreativita)
- **Sociální rozvoj** (poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace)
- **Morální rozvoj** (řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika)
- **Rolové a situační jednání** (jednání v rolích, jednání ve specifických situacích)

Kvadrant sebepoznání

No, tak tohle asi raděj namaluju...

Vypadalo to nějak takhle? Jestli ne, tak mi vynadejte :)

Kolbův cyklus zkušenostního učení

...aneb jak jsem vařil
rizoto... :)

Představu spirálu,
pomocí níž se
naučíme lépe

Z Čeho ZP vychází?

- Teorie rozmanitých inteligencí (Gardner)
- Teorie optimálního prožívání – stavu plynutí („Flow“, Csikszentmihalyi)
- Model zón komfortu a stresu

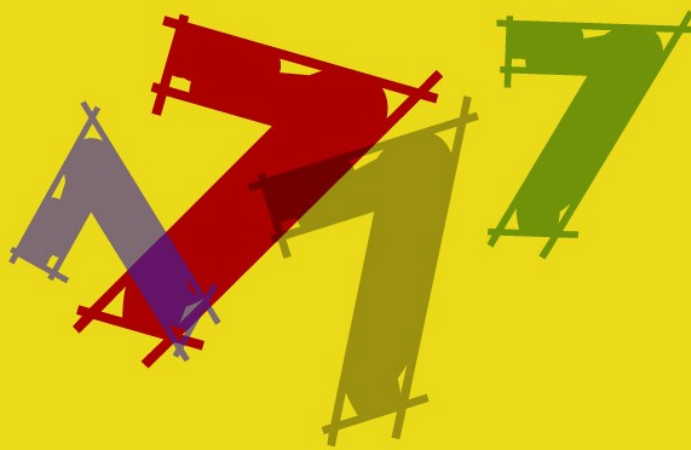

Teorie rozmanitých inteligencí

Gardner ve své teorii chápe inteligenci v širokém kulturním kontextu a v propojení s reálným životem.

V člověku nachází sedm různých inteligencí, které se uplatňují v různých životních oblastech a v různých sférách zájmů.

Které to asi jsou? :)

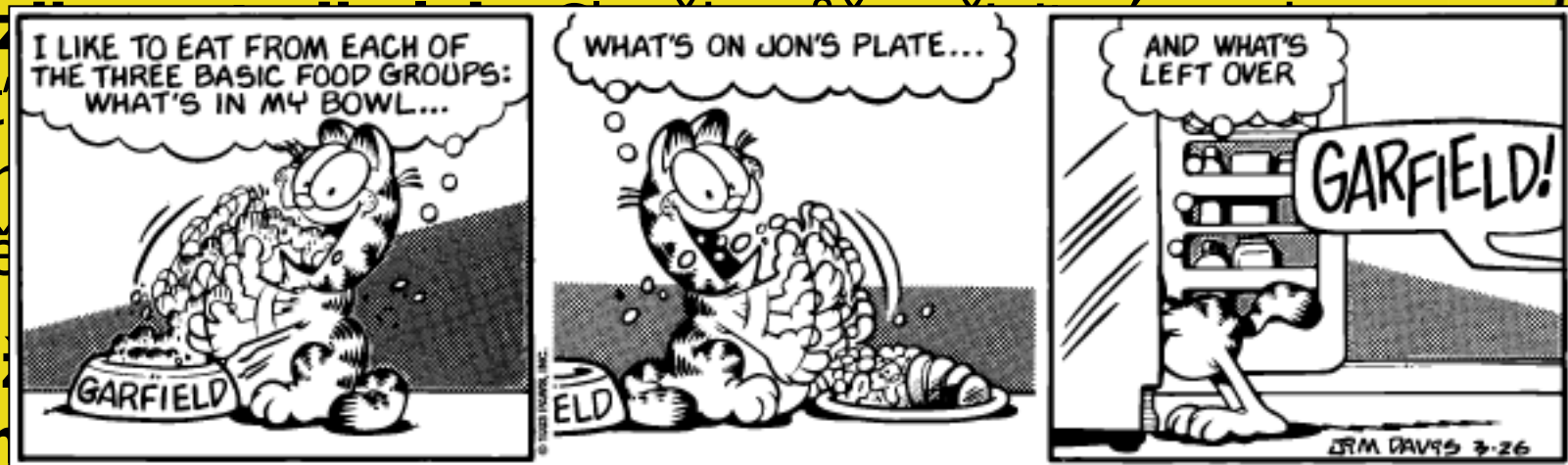

- **Jazyková inteligence** – schopnost používat jazyk k přesvědčování jiných lidí; schopnost používat řeč pro zapamatování a vysvětlování informací; schopnost vysvětlovat svou vlastní činnost a uvažovat o sobě samém
- **Hudební inteligence** – schopnost vnímat melodie (vyjádřené tóny) a rytmus (zvuky vysílané na určitých slyšitelných frekvencích a seskupené podle stanoveného systému)
- **Logicko-matematická inteligence** – oblast logiky a vědeckého myšlení (od objektů k výrokům, od činnosti ke vztahům, z oblasti abstrakce ke konkrétním obrazům)
- **Prostorová inteligence** – schopnosti vnímání prostorového světa, umožňující transformovat a modifikovat původní vjemy a vytvářející z vlastní vizuální zkušenosti myšlenkové představy, i když už žádné vnější podněty nepůsobí; schopnost konstrukce a manipulace s různými tvary
- **Tělesně-pohybová inteligence** – schopnost plynulosti činností s minimálním přerušováním po zpracování vstupujících podnětů (tanec, sport, herectví, manuální zručnost)
- **Intrapersonální inteligence** – schopnost rozpoznat vlastní citový život (pojmenovat vlastní city, rozlišit jejich druhy a schopnost přidělit jim symbolické kódy) a na jeho základě porozumět vlastnímu chování a naučit se ho řídit. „Jak je podstatné mít nosný model sebe sama a jak je důležité umět z něho vycházet.“
- **Interpersonální inteligence** – schopnost rozpoznávat a rozumět ostatním (jejich náladám, temperamentům, motivaci i záměrům), schopnost rozlišovat mezi nimi a dále s nimi pracovat

Teorie optimálního prožívání

Č
š
p
v
U
(n

Kdy to bylo a při čem?

Měly tyto situace něco společného..? Co je mohlo charakterizovat?

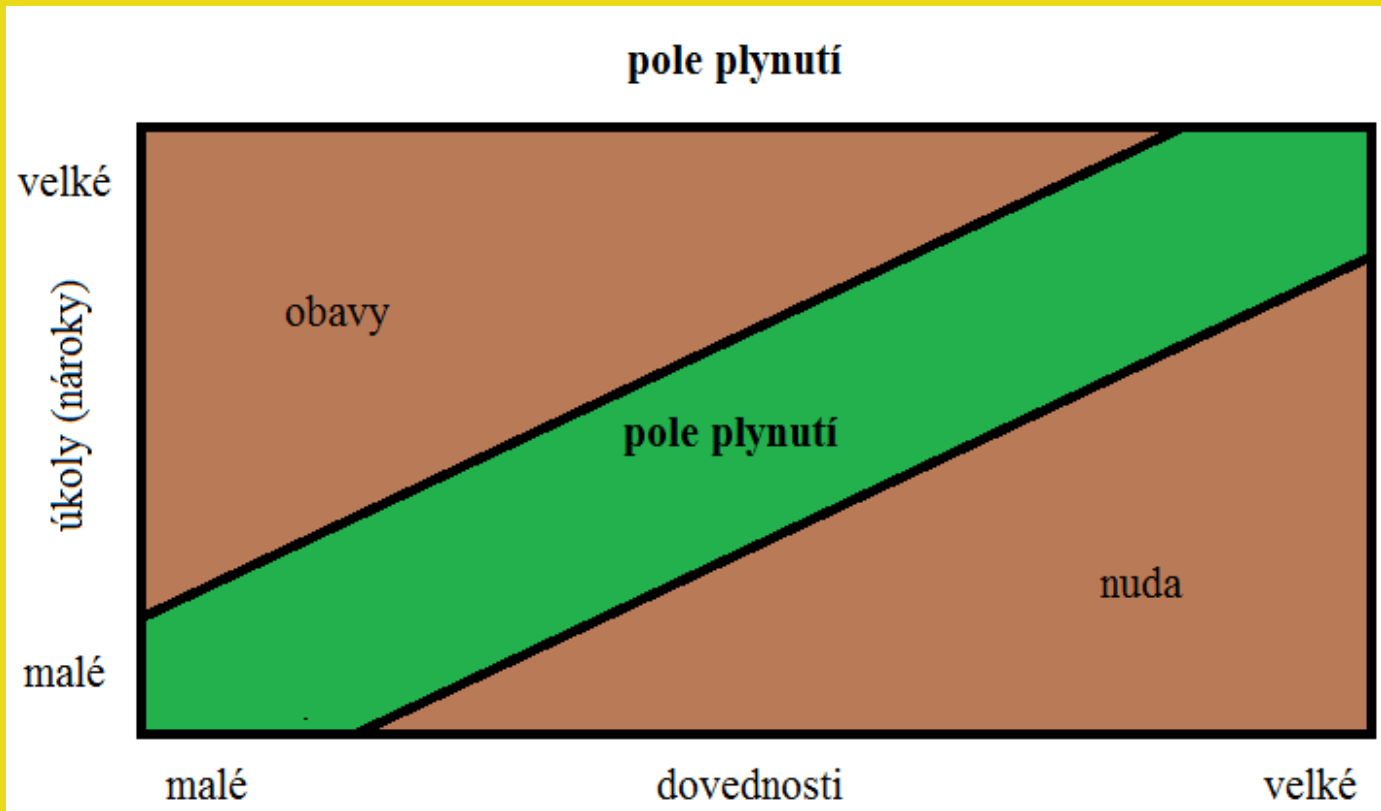
Flow fenomén

„Člověka, kterým má kontrolu nad svým vědomím, poznáme na základě schopnosti soustředit pozornost podle vlastní vůle, nevšímat si rozptylování, soustředit se tak dlouhou dobu, jakou vyžaduje dosažení cíle, a ne déle.“

- **Prožívání člověka při řešení úkolu ovlivňuje složitost úkolu a úroveň vědomostí, schopností a dovedností**
- **Pokud je složitost úkolu vzhledem k úrovni vědomostí, schopností a dovedností příliš vysoká, prožívá člověk stres; pokud je naopak příliš nízká, prožívá člověk nudu**
- **Optimální pro vyvolání výchovných změn – schodovité navyšování úkolů odpovídající růstu vědomostí, schopností a dovedností**
- **Pásmo plynutí je ryze individuální – stejný úkol může u někoho vyvolat stres, zatímco druhý se nudí**
- **Co vás nejvíce motivuje? Kdy opravdu začnete něco dělat?**
- **Pro učení je maximálně efektivní rozhraní pásma plynutí a oblasti stresu ... eustres :)**

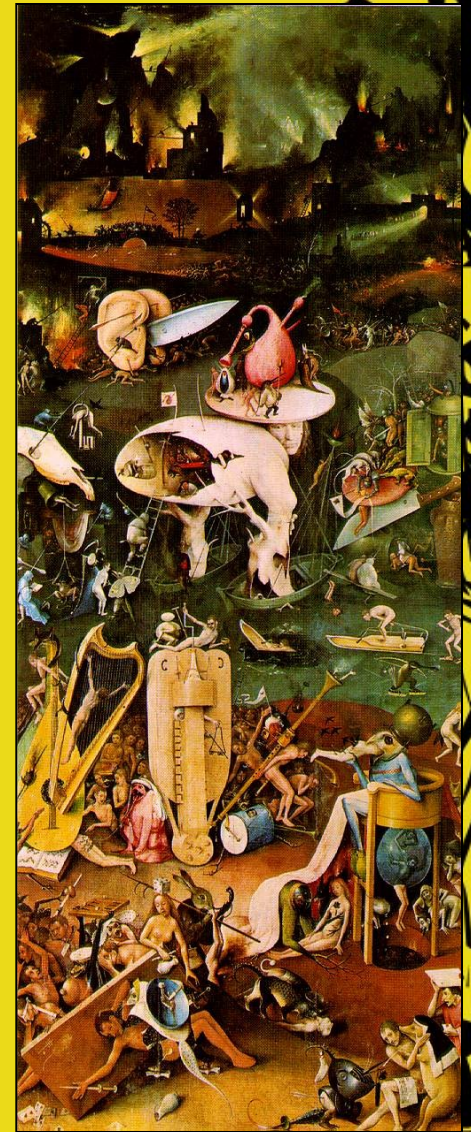
flow fenomén

Model zón komfortu a stresu

Tááák, je čas na pár zvládnutých otázek.

- Jak byste reagovali, kdybych po vás chtěl namalovat domeček jedním tahem?
- A co třeba věrnou reprodukci Jeronýma Bosche?
- Zarecitovat pár veršů na táboře?
- Přečíst delší báseň před vaší třídou?
- Sehrát improvizované divadlo před diváky v Národním divadle?
- Když máte ve škole psát písemku z matiky?
- Když máte psát písemku z matiky a vy víte, že nic neumíte..?

Model zón komfortu a stresu

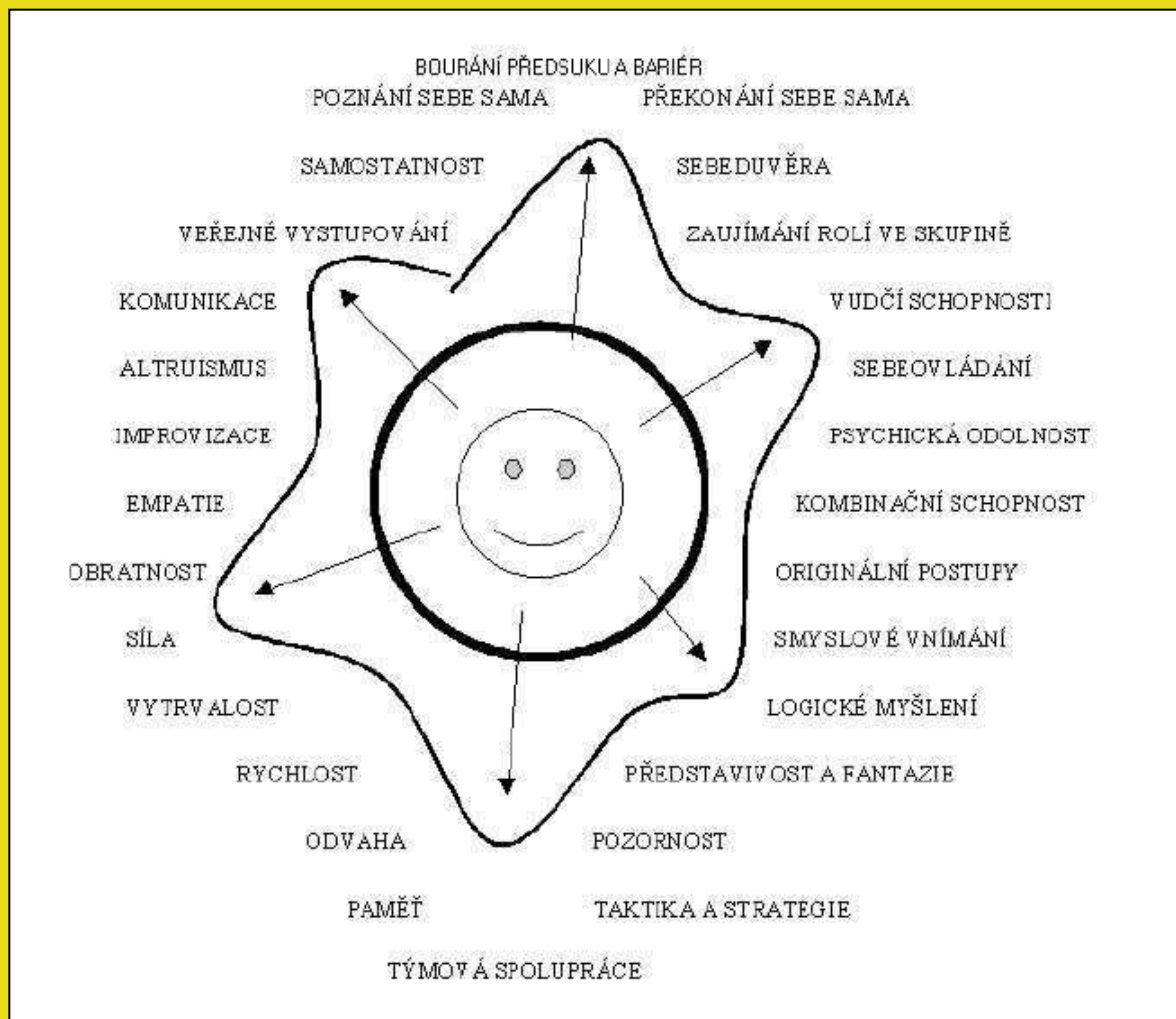
Zóna komfortu představuje integritu naší osobnosti. Jsou v ní zahrnuty zkušenosti, vědomosti a dovednosti získávané po celou dobu našeho života = **Každý z nás je tak trochu améba :)**

Přechod do **zóny stresu** vyvolává eustres. Úkolem pedagoga je připravit takové riziko, které klient subjektivně vnímá jako vysoké, ale objektivně nehrozí žádné nebezpečí úrazu (fyzického, psychického, sociálního). Zvládnutím takové rizikové situace se zóna komfortu rozšiřuje, dlouhodobým zanedbáváním se v konkrétní oblasti zmenšuje.

Pozor na **zónu paniky!**

Améba :)

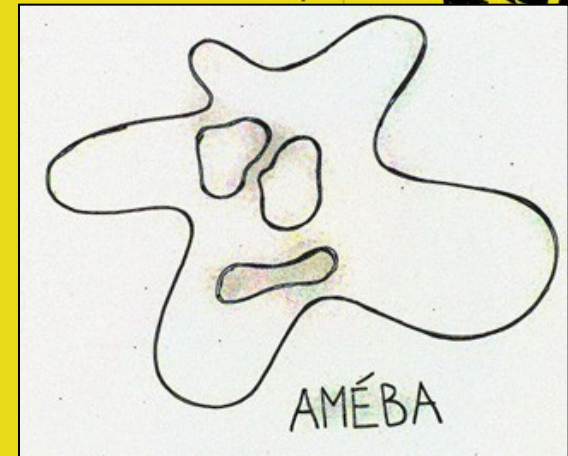
Zpětná vazba/Reflexe

Je právě tím, co odlišuje zážitek rekreační od zážitku pedagogického.

Tak, co si myslíte, že by se zde v perspektivě jednotlivých probraných teorií mohlo odehrávat?

- **Rozšiřování čtverečků v kvadrantu sebepoznání**
- **Ohlédnutí, zhodnocení a plán změn v Kolbově cyklu**
- **Amébě rostou panožky :)**

No, ale více o ní uslyšíte jinde...

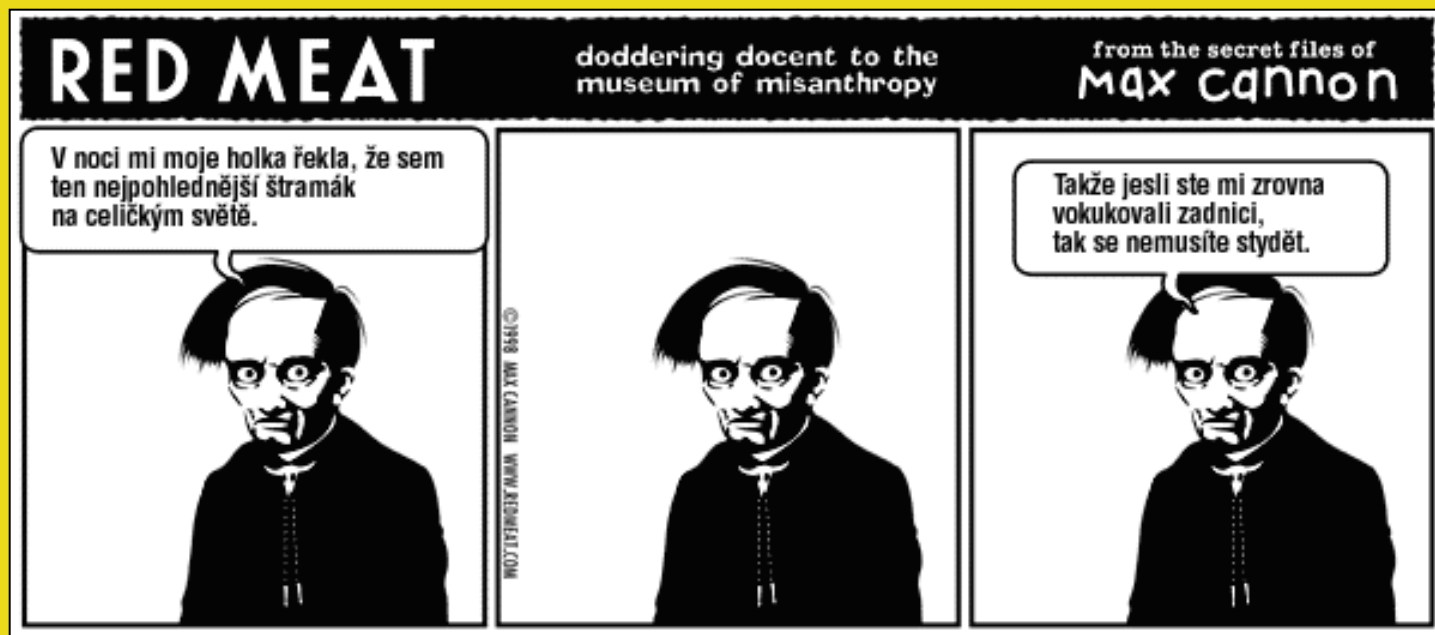

A teď to hlavní 😊

- Motivace
- Hra
- Zpětná vazba
- Skupinová dynamika (koheze/tenze)
- Dynamika kurzu
- Týmové role
- Projektování
- To vše a mnohem více...

No, a je to za námi :)

Zážitková pedagogika

Včera jsem se zapomněl vrátit na začátek prezentace a položit důležitou otázku:

Může se jednat v případě šikany o zážitkovou pedagogiku?

Zamyslete se nad tím a odpověď si zkontrolujte na následujícím slidu.

Zážitková pedagogika

Co tvoří zážitkovou pedagogiku? Nějaký materiál (program/aktivita/zážitek) a následná reflexe.

Materiál sbíráme za nějakým **cílem** (proto pedagogika).

Proto, teoreticky vzato, může být i šikana součástí zážitkové pedagogiky. Když ji vyvoláváme záměrně za nějakým účelem/cílem a následně reflektujeme. Přičemž se nejedná o reálnou situaci, nýbrž pouze o tvorbu zkušenosti, kterou můžeme využít v situaci reálné.

Zážitková pedagogika

Jedno z hesel, které bývá často v souvislosti se ZP používáno je: "*Zážitek nemusí být pozitivní, hlavně když je silný*". Neboť právě díky silnému zážitku můžeme docílit většího rozvoje jedince/skupiny.

ZP je moc! A lze ji použít k dobrým účelům, ale občas, ve špatných rukou, může mít bohužel i negativní dopady.

Tedy – všeho s mírou 😊

